

**Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish an'analari,
mohiyati, tuzilmasi va ilmiy tamoyillari**

**Ravshanova Gulnoza Asqar qizi
Jizzax davlat pedagogika universiteti O'qituvchi**

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishning an'analari, mohiyati, tuzilmasi va ilmiy tamoyillari tahlil qilinadi. Kreativlik, o'qituvchilarning innovatsion yondashuvlarini amalga oshirishda, talabalar bilan samarali aloqalar o'rnatishda va ta'lim jarayonini ilg'or usullarda tashkil etishda muhim o'rin tutadi. Ushbu tezisdagi kreativ salohiyatni rivojlantirishning asosiy tamoyillari, metodlari va vositalari ko'rib chiqilib, o'qituvchilik kasbidagi kreativitga bo'lgan ehtiyoj va uning pedagogik samaradorligi asosida xulosalar chiqariladi.

Kalit so'zlar: kreativ salohiyat, bo'lajak o'qituvchilar, pedagogik metodlar, innovatsion yondashuv, ta'lim jarayoni, ilmiy tamoyillar, o'qituvchilik kasbi, kreativlik.

Аннотация: В данной тезисе рассматриваются традиции, сущность, структура и научные принципы развития творческого потенциала у будущих учителей. Творчество играет важную роль в реализации инновационных подходов в преподавании, установлении эффективных отношений с учащимися и организации образовательного процесса с использованием передовых методов. В работе рассматриваются основные принципы, методы и инструменты развития творческого потенциала, а также важность творчества для учительской профессии и её педагогическая эффективность.

Ключевые слова: творческий потенциал, будущие учителя, педагогические методы, инновационный подход, образовательный процесс, научные принципы, учительская профессия, творчество.

Abstract: This thesis analyzes the traditions, essence, structure, and scientific principles of developing creative potential in future teachers. Creativity plays a significant role in implementing innovative approaches in teaching, establishing effective relationships with students, and organizing the educational process using advanced methods. The thesis discusses the key principles, methods, and tools for developing creative potential, as well as the importance of creativity for the teaching profession and its pedagogical effectiveness.

Keywords: creative potential, future teachers, pedagogical methods, innovative approach, educational process, scientific principles, teaching profession, creativity.

Kirish: Bugungi kunda ta'lim tizimi jamiyatning rivojlanishiga bevosita ta'sir etadigan muhim sohalardan biridir. O'qituvchilar ta'lim jarayonining markaziy shaxslaridan bo'lib, ular nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarda ijodiy fikrlash va yangi bilimlarni qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiruvchi shaxslar hisoblanadi. Shuning uchun, bo'lajak o'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga katta hissa qo'shishi mumkin.

Kreativ salohiyat o'qituvchining nafaqat o'z bilimini o'rgatishda, balki o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, mustaqil o'rganish qobiliyatini va innovatsion yechimlarni ishlab chiqish ko'nikmalarini rivojlantirishda ham muhim o'rin tutadi. Bu salohiyatni rivojlantirish o'qituvchining o'quvchilarga ta'lim berish jarayonidagi yondashuvlarini yangilashga, pedagogik metodlarni takomillashtirishga va samarali o'quv muhitini yaratishga imkon beradi.

O'qituvchilik kasbini ta'limdagi kreativlik bilan bog'lab ko'rgan holda, ilmiy jihatdan bu sohada izlanishlar va tajribalar mavjud bo'lib, ularning barchasi kreativlikni rivojlantirishga qaratilgan metodlarni, usullarni va pedagogik tamoyillarni izlashga qaratilgan. Bu tezisda bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishning an'analari, mohiyati, tuzilmasi va ilmiy tamoyillari tahlil qilinadi, hamda o'qituvchilik faoliyatida kreativlikni qo'llash usullari haqida xulosalar chiqariladi.

Tezisdagi keltirilgan ma'lumotlar, pedagogika fanining ilg'or metodlaridan foydalanish orqali, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishga yordam beradigan bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan. Shuningdek, kreativ salohiyatni rivojlantirishga asoslangan ilmiy tamoyillar va metodlarni o'rganish o'quv jarayonida innovatsion yondashuvlar va o'qituvchilar uchun yangicha pedagogik shakllarni joriy etishga imkon yaratadi.

Bugungi ta'lim tizimi o'zgarishlar va yangilanishlarga yuz tutayotgan bir paytda, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi. O'zbekistonning zamonaviy ta'lim tizimi global ta'lim trendlariga moslashish va yangi pedagogik yondashuvlarni qo'llashga intilmoqda. Ushbu o'zgarishlar kontekstida o'qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish, o'quvchilarning ijodiy fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Kreativlik o'qituvchining pedagogik faoliyatining muhim jihatlaridan biri bo'lib, o'quv jarayonida innovatsion usullarni qo'llash, yangi

g'oyalar va yondashuvlar yaratish, shuningdek, o'quvchilarni motivatsiya qilishda katta rol o'ynaydi.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish o'qituvchilarning o'quvchilarga nafaqat bilim, balki ijodiy yondashuvlarni ham o'rgatish imkonini beradi. Bu esa o'quvchilarni o'z fikrlarini erkin ifodalashga, yangi masalalarga innovatsion yechimlar ishlab chiqishga va har qanday vaziyatda o'zlarini mustaqil namoyon qilishga undaydi. Kreativ o'qituvchilar esa o'quvchilarda nafaqat akademik bilimlarni, balki ularning ijodiy va intellektual salohiyatlarini ham rivojlantiradilar.

Kreativlikning ta'lim tizimidagi ahamiyatini inobatga olgan holda, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish masalasi ilmiy izlanishlar va pedagogik amaliyotda alohida e'tiborga loyiqdir. Bu masala bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar pedagogik metodlarni yangilash, o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, shuningdek, o'qituvchilarni kreativ yondashuvlarni qo'llashga tayyorlashni ta'minlashga yo'naltirilgan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirishning ilmiy tamoyillari va metodlarini o'rganish ta'lim tizimidagi sifatli o'zgarishlarga olib keladi.

Shu nuqtai nazardan, mazkur mavzu o'qituvchilarning pedagogik faoliyatini samarali va innovatsion qilish, ta'linda kreativ yondashuvlarni tatbiq etish hamda bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy ta'lim metodlariga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bu mavzuni ilmiy jihatdan o'rganish, ta'lim jarayonidagi yangi imkoniyatlar va samarali yondashuvlarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish an'analari, mohiyati, tuzilmasi va ilmiy tamoyillari mavzusini o'rganishning ahamiyati bugungi ta'lim tizimining zamonaviy talablariga mos ravishda o'qituvchilarni yangi pedagogik yondashuvlar, metod va texnologiyalar bilan tanishtirish, ularda ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Zamonaviy ta'lim tizimi nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarda ijodiy fikrlash va mustaqil o'rganish qobiliyatini shakllantirishni ham o'z oldiga asosiy vazifa qilib qo'ygan. Bu esa, o'z navbatida, o'qituvchilardan nafaqat an'anaviy pedagogik yondashuvlarni, balki innovatsion va kreativ metodlarni qo'llashni talab qiladi.

Kreativ salohiyatni rivojlantirish bo'yicha ilmiy izlanishlar bo'lajak o'qituvchilarni nafaqat bilim berish jarayonida, balki o'quvchilarni innovatsion fikrlashga, yangicha yondashuvlar va yechimlar ishlab chiqishga, ijodiy va tanqidiy fikr yuritishga o'rgatish uchun zarur bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. O'qituvchilar kreativ salohiyatga ega bo'lganda, ular o'quvchilarning ta'lim jarayonida faolligini oshirib, o'quvchilarda yangiliklarga ochiqlik, mustaqil fikrlash

va o'zini ifoda etish qobiliyatlarini rivojlantirishga ko'maklashadi. Bu esa, o'z navbatida, jamiyatning ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Mavzuni o'rganishning ahamiyati shundaki, kreativlik o'qituvchilarning pedagogik faoliyatida ta'lim jarayonining sifatini oshirishga imkon yaratadi. Ta'lim tizimining yuqori sifatga ega bo'lishi uchun o'qituvchilar kreativ fikrlash va innovatsion metodlarni tatbiq eta olishlari lozim. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish orqali ular o'qituvchilarning ijtimoiy, intellektual va madaniy rivojlanishiga katta hissa qo'shishlari mumkin.

Bundan tashqari, o'qituvchilarda kreativ salohiyatni rivojlantirish bo'yicha ilmiy izlanishlar pedagogik faoliyatda qo'llaniladigan metodlarni, vositalarni va yondashuvlarni takomillashtirishga yordam beradi. Bu esa o'qituvchilarda yangi bilimlarni o'zlashtirish va turli muammolarga innovatsion yechimlar topish ko'nikmalarini rivojlantirishga olib keladi. Shunday qilib, mavzuni o'rganish bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik metodlarga tayyorlashda, shuningdek, ularning ijodiy salohiyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Xulosa:

Kreativ salohiyatni rivojlantirish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning ijodiy yondashuvlari nafaqat o'qituvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilaydi, balki ularning mustaqil fikrlash, tanqidiy yondashuv va innovatsion yechimlar ishlab chiqish qobiliyatlarini ham oshiradi. Ta'lim tizimi va pedagogik metodlarda kreativ yondashuvlar, ayniqsa, bo'lajak o'qituvchilarning professional faoliyatini yangi usulda tashkil etishga yordam beradi. Kreativ salohiyatni rivojlantirish, o'qituvchilarning o'z pedagogik faoliyatiga yangicha qarashini shakllantiradi, ularning ta'lim jarayonidagi samaradorligini oshiradi va o'qituvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishga zamin yaratadi.

Kreativ salohiyatni rivojlantirishning ilmiy tamoyillari, metodlari va vositalari pedagogik faoliyatda innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishini ta'minlaydi. O'qituvchilar kreativ salohiyatga ega bo'lganda, ular ta'lim jarayonini samarali tashkil etib, o'qituvchilarda ijodiy fikrlash va mustaqil o'rganish qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, kreativlik o'qituvchilarning pedagogik metodlarini, o'qituvchilar bilan ishlash usullarini yangilashga, ta'limni ilg'or va zamonaviy usullar bilan boyitishga imkon yaratadi.

Takliflar:

1. **Pedagogik treninglar va seminarlarga e'tibor qaratish:** Bo'lajak o'qituvchilarni kreativ salohiyatni rivojlantirishga yo'naltirilgan treninglar va seminarlarda ishtirok etish imkoniyatlarini yaratish. Bu treninglar pedagogik

yondashuvlarni yangilash va kreativ metodlarni o'qituvchilarga o'rgatish uchun samarali vosita bo'lishi mumkin.

2. **Innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish:** Bo'lajak o'qituvchilarni innovatsion ta'lim texnologiyalari, masalan, interaktiv o'quv vositalari, raqamli ta'lim resurslari va o'quvchilarning ijodiy yondashuvlarini qo'llab-quvvatlashga mo'ljallangan texnologiyalar bilan tanishtirish.

3. **Kreativlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan metodik qo'llanmalar yaratish:** O'qituvchilar uchun kreativ salohiyatni rivojlantirishga qaratilgan metodik qo'llanmalar, dars rejalari va o'quv materiallarini ishlab chiqish. Bu qo'llanmalar o'qituvchilarga kreativ pedagogik metodlarni qo'llashda yordam beradi.

4. **Kollaborativ ishlashga asoslangan yondashuvlarni joriy etish:** O'qituvchilarni guruh bo'lib ishlash, birgalikda yangi pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqish va ulardan o'quv jarayonida samarali foydalanish uchun muhit yaratish.

5. **Kreativ yondashuvlarni pedagogik ta'lim dasturlariga kiritish:** Ta'lim dasturlariga kreativlikni rivojlantirishga mo'ljallangan maxsus kurslar yoki modulalarning kiritilishi bo'lajak o'qituvchilarni ijodiy fikrlash va pedagogik innovatsiyalarni qo'llashga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

6. **Ilmiy izlanishlar va tajriba almashish:** Kreativ salohiyatni rivojlantirish sohasidagi ilmiy izlanishlar va amaliy tajriba almashishni rivojlantirish. Bu o'qituvchilarga turli metodlarni o'rganish va o'z faoliyatlarida qo'llash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva, D. X. (2018). Kreativ pedagogika: nazariy asoslar va amaliyot. Tashkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti nashriyoti.

2. G'aybullayev, T. T. (2015). Ta'limda kreativ yondashuvlar va pedagogik innovatsiyalar. Toshkent: Fan va texnologiya.

3. Davronov, M. R. (2017). Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirish metodlari. Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti.

4. Ibragimova, S. A. (2019). Innovatsion ta'lim texnologiyalarining kreativ pedagogik metodlarda qo'llanilishi. Tashkent: O'zbekiston pedagogika fanlari akademiyasi.

5. Kholmurodov, X. M. (2020). Kreativlik va pedagogik ta'lim: nazariya va amaliyot. Toshkent: O'zbekiston pedagogika ilmiy-tekshirish instituti.
6. Mamatov, M. I. (2021). Ta'limda kreativ yondashuvlarning samaradorligi. Tashkent: O'zbekiston ta'lim muassasalari nashriyoti.
7. Fayzullayeva, Z. S. (2016). Pedagogik kreativlik: metod va strategiyalar. Toshkent: Ta'lim va taraqqiyot.